

OSSI KOKKONEN 1936-2018 in memoriam

DI Ossi Kokkonen syntyi Viipurissa 11.03.1936. Sotien aikana hän joutui lähtemään Karjalasta kahdesti evakkoon ja Karjala säilyi hänelle muistorikkaana kautta koko hänen elämänsä.

Ossi tuli ylioppilaaksi Tampereen Lyseosta vuonna 1956 ja pääsi opiskelemaan Helsinkiin teknillisen korkeakoulun puujalostusosaston kemiallisen metsäteollisuuden opintosuunnalle. Hän oli jo kouluaikaan tutustunut metsäteollisuuteen työskenneltyään muun muassa G.A Serlachiuksen Takon kartonkitehtaalla, Fridaforssin kartonkitehtaalla Ruotsissa ja Mayr-Melnhofin kartonkitehtaalla Frohleitenissa Itävallassa. Näin oli tulevaan ammattiin tutustuttu varhain.

Ensimmäiseksi työpaikaksi valmiina diplomi-insinöörinä tuli Kemi Oy, johon hänet palkkasi yhtiön kemiallisen metsäteollisuuden johtaja Niilo Hakkarainen vuoden 1964 alkaessa. Ossi joutui vaimolleen lupaamaan, että työsuhteesta tulisi vain vuoden mittainen, koska Lappi oli hänelle outoa aluetta. Toisin kuitenkin kävi, sillä Kokkoset viipyivät Kemissä lähes 17 vuotta. Siellä syntyivät molemmat tyttäret ja sinne rakennettiin oma talo ja hankittiin kesäpaikka.

Ossi suoritti Kemi Oy:ssä vertaansa vailla olevan työpanoksen ja voi hyvällä syyllä sanoa, että hänen johdollaan rakennettiin yhtiön sulfaattiselluloosatehdas pitkälti sellaiseksi, kuin se tänä päivänä on Metsä Groupin Metsä Fibren tehtaana. Ossi toi Kemiin jatkuvatoimiset Kamy- keittimet ja valkaisulaitokset, jotka nykyisin tuottavat raaka-aineen Metsä Boardin menestyksellisille valkopintaisille linerkartongeille. Ossi vastasi sellutehtaan sopeutuksesta kraftliner-kartongin valmistamistukseen kartonkitehdasta rakennettaessa.

Ossi Kokkonen oli siinä mielessä harvinainen selluinsinööri, että hän kiinnostui myös politiikasta. Hän toimi Kemin kaupunginvaltuustossa 1976-1979 ja kaupunginhallituksessa vuonna 1979 Kansallisen Kokoomuksen edustajana. Hän oli Kemissä Kokoomuksen kunnallisjärjestön puheenjohtaja ja oli vuonna 1979 eduskuntaehdokkaana. Hän jäi kuitenkin valitsematta Arkadianmäelle, vaikka oli Kokoomuksen ääniharava Kemissä. Tunnettavuus oli muissa Lapin läänin kunnissa liian vähäinen.

Pitkä Kemi Oy:n aika päättyi 1980, kun hänen seuraavaksi työpaikakseen tuli Kiina ja Pekingissä oleva Suomen suurlähetystö. Kemi ja Kemi Oy säilyivät hänelle kuitenkin muistorikkaina läpi koko hänen elämänsä. Se käy ilmi mm. siitä, että hänen elämäkertakirjassaan kansilehti ja kannen sisäpuolet kuvaavat Kemi Oy:n tehdasta ja tehdasaluetta.

Kiinassa hänen virallinen tittelinsä oli scientific secretary, mutta todellisuudessa hän oli metalliteollisuuden vienninedistämistä hoitava Osuuskunta Metexin tekninen asiantuntija, jonka tehtävänä oli avata kanavia Kiinan metsäteollisuuden orastavalle kasvulle. Se Kiina, johon hän saapui, oli täysin erilainen kuin tämän

päivän Kiina. Tehtaat olivat vanhoja ja pieniä ja sijaitsivat hajallaan. Tavoitteena oli kuitenkin omavaraisuus. Myös kiinalainen yhteiskunta oli verraten suljettua. Tähän Kiinaan ja sen metsäteollisuuden tarjoamiin mahdollisuuksiin Ossi Kokkonen perehtyi hänelle ominaisella perusteellisuudella. Kerrotaan, että hän opiskeli kiinankieltä niin paljon, että pystyi pitämään pienen kiitospuheen kiinaksi.

Aika Kiinassa päättyi kuitenkin jo vuonna 1982, kun hänet kutsuttiin Ahlströmin Varkauden tehtaiden perusteellisuuden johtajaksi, jossa hänen päätehtäväkseen tuli tappiollisen sellutehtaan tuotantosuunnan muuttaminen kannattavaan tuotantoon.

Varkaudesta Ossi siirtyi vuonna 1985 vasta perustetun konsulttiyhtiön Projekti-Insinöörit Oy:n palkkalistoille ja tästä avautui hänelle konsulttiura, joka myös metsäteollisuusuran päätyttyä toi hänelle työmahdollisuuksia. Projekti-insinööreissä hän toimi muun muassa vuokratoimitusjohtajana eräässä ruotsalaisessa sellutehtaassa puolentoista vuoden ajan 1987-88.

Kun Kajaaniin oltiin suunnittelemassa uutta sulfaattisellutehdasta Pohjan Sellua Osuuskunta Metsäliiton, Yhtyneitten Paperitehtaitten ja Kajaani Oy: n toimesta Ossi Kokkonen kutsuttiin sen toimitusjohtajaksi vuonna 1988. Hankkeesta jouduttiin kuitenkin luopumaan KOP: n metsäteollisuusjärjestelyjen johdosta. Pohjan Sellusta hän siirtyi kuitenkin luontevasti Osuuskunta Metsäliiton Metsä-Serla Oy:n johtokunnan jäseneksi ja saha- ja selluteollisuusalan johtajaksi v.1991.

Metsä Serlassa Ossi sai v.1994 mieluisan tehtävän, kun toimitusjohtaja Timo Poranen nimitti hänet johtamaan Metsä-Serlan ja koko Metsäliitto Yhtymän siihen asti kalleinta investointiprojektia, Kiri-projektia, jonka tarkoituksena oli rakentaa yhtiön Kirkniemen tehtaille päällystettyä aikakauslehtipaperia valmistava kolmas paperikone. Siitä tuli Ossin insinööriuran kohokohta. Projekti onnistui erinomaisesti. Se valmistui v.1996 ja tehdasta näytettiin muun muassa Ruotsin kuninkaalle Kaarle Kustalle hänen Suomen vierailullaan. Projektin päätyttyä Ossi Kokkonen jäi varhaiseläkkeelle ja Ossin aktiivinen metsäteollisuusura päättyi.

Paperi-insinöörien yhdistyksen puheenjohtajana Ossi Kokkonen aloitti vuonna 1993 ja käynnisti silloin yhdistyksen lähestyessä 80. toimintavuottaan paperi-insinöörien uuden oppikirjahankkeen, josta kehittyi huomattavasti alkuperäisiä suunnitelmia suurempi projekti. Oppikirjasarja valmistui v.1998 ja se käsitti kaikkiaan 19 nidettä. Se toimitettiin englanninkielisenä ja siitä tuli kansainvälinen oppikirja. Ossi toimi kirjasarjan kustannusyhtiön hallituksen puheenjohtajana koko projektin ajan.

Jäätyään eläkkeelle Ossi Kokkonen kutsuttiin v.1999 Teknillisten Tieteiden Akatemian pääsihteeriksi ja The Finnish Academies of Technology Facten toimitusjohtajaksi. Tämä hänen akatemiakautensa sattui aikaan, jolloin Suomen teknillistieteelliset akatemit oli vuorossa järjestämään maailman insinööriakatemioiden kansainvälisen kongressi, CAETS Convocation Suomessa. Se oli suuri voimain ponnistus pienille akatemioillemme, mutta Ossin organisoimana siitä selvittiin hyvin ja saatiin osanottajilta kiitokset.

Mutta suurempi ponnistus odotti vielä Ossia. Teknillis-tieteellisten akatemioiden ajaman Millennium-palkinnon palkintosäätiö perustettiin v.2003 ja sen asiamieheksi nimettiin Ossi Kokkonen ja hänen yrityksensä, jolle kuului palkintotilaisuuden suunnittelu ja toteutus. Ensimmäinen Millennium-palkinto jaettiin 15.06.2004 ja sen sai World Wide Webin kehittäjä Sir Tim Berners-Lee. Palkinnonjakoujuhla oli samalla päätös Ossin ansiokkaalle ja monipuoliselle uralle teollisuudessa ja järjestötoiminnassa.

Ossi Kokkosella oli paljon ystäviä ja harrastuksia. Lapin joet olivat vuosien aikana tulleet tutuksi, kun hän entisten Kemi Oy:n aikaisten ystäviensä kanssa kävi kalastamassa lohta. Suurin palkinto oli 19 kilon lohi!

Myös purjehdus oli Ossille mieluinen harrastus. Hän osallistui veneellään kilpurjehduksiinkin ja purjehti kerran vaimonsa Ailan kanssa Espoosta Kemiin saakka.

Musiikki, laulu ja soitto olivat Ossille rakkaat. Monesti saivat ystävät kuunnella illanvietoissaan hänen mainioita laulujaan. Hänen kaikkein ansiokkain musiikkiin liittyvä tapahtumansa oli varmaankin "Kuitu"-musikaali, johon hän Hair-musikaalin säveliä käyttäen sovelsi Kemin kartonkitehtaan rakentamiseen liittyviä tapahtumia. Musikaali toteutettiin tehtaan oman henkilökunnan voimin ja se saavutti suuren suosion. Sitä esitettiin kartonkitehtaan rakentamisen aikana seitsemän kerta, joista kaksi jopa Kemin ulkopuolella.

Ossi Kokkonen kirjoitti elämästään ja kokemuksistaan kirjan "Projektipäällikkö", johon kimmokkeen aiheutti todennäköisesti hyvin onnistunut Kiri-projekti. Kirja hyväksyttiin Teknillisten Tieteiden Akatemian kirjasarjaan.

Viimeisten vuosiansa aikana Ossi piti yhteyksiään entisiin työtovereihinsa osallistumalla Botnia-seniorien tilaisuuksiin. Hän olisi halunnut tulla mukaan vielä viime vuoden joululounaalle, mutta sitä ei sydän enää kestänyt. Ossi kuoli kotonaan Tuusulassa 02.03.2018 ja laskettiin Tuusulan kirkkomaahan 18.03.2018 omaisten ja läheisten ystävien saattamana.

Juhani Ahava